T. C.
D A N I Ş T A Y
Dördüncü Daire
Esas No: 1994/3382
Karar No: 1995/1690

ÖZETİ : Başkasının borçlarından dolayı malları haczedilen kişinin açtığı dava sonunda haciz işleminin iptaline karar verilmesi halinde bu iptal kararının yerine getirilmesinde herhangi bir süre söz konusu olmamakla birlikte, ilgilinin idareye başvurarak kararın yerine getirilmesini istemesi durumunda, bu başvuruya verilen olumsuz cevap üzerine 30 günlük dava açma süresi içinde dava açılabileceği hk.

Temyiz Eden : ...
Vekili : Av. ...
Karşı Taraf : ... Vergi Dairesi Müdürlüğü
İstemin Özeti : Davacıya ait menkul mallar bir başkasının vergi borcundan dolayı haczedilmiştir. Bu haciz işlemine karşı açılan davada mahkemece haczin iptaline karar verilmiş, bu karar Danıştay'ın temyiz ve karar düzeltme incelemelerinden geçerek kesinleşmiştir. Davacı haciz işleminin iptaline ilişkin karar üzerine idareye başvurarak zararının tazminini istemiş,altmış günlük sürede cevap verilmemesi üzerine idarenin iptal edilen işlemi nedeniyle doğduğunu iddia ettiği 153.663.440 lira zararının tazminine karar verilmesi dileğiyle dava açmıştır. İstanbul 2. Vergi Mahkemesi 18.1.1994 günlü ve E.1993/1576, K:1994/78 sayılı kararıyla; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 11 ve 12 inci maddeleri uyarınca davacının tam yargı davasına konu idari işleme karşı açtığı davanın vergi davası niteliğinde olduğu, tam yargı davası açmadan önce davacının idareye başvuru hakkı olmadığı,haciz işleminin iptaline ilişkin kararın düzeltilmesi isteminin reddi yolundaki kararın davacıya tebliğinden itibaren otuz günlük dava açma süresi geçirildikten sonra açılan davanın reddi gerekeceği, ayrıca 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince de yine karar düzeltme kararının idareye tebliğinden itibaren en

Scanned by CamScanner

geç altmış gün içinde idarenin karar gereği işlem tesis etmek zorunda bulunduğu, davacının bu sürenin bitiminden sonra otuz gün içinde de davayı açmamış olduğu gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiştir. Davacı, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11 inci maddesi uyarınca idareye başvuru haklarının bulunduğunu, zira burada vergi, resim ve harca itirazın söz konusu olmadığını, idareye başvuru süresi dikkate alındığında da davanın süresinde açılmış olduğunu ileri sürmekte, kararın bozulmasını istemektedir.

Savunmanın Özeti : Yasal dayanaktan yokun bulunan temyiz isteminin reddi gerektiği yolundadır.

Danıştay Savcısı Metin Tekgündüz'ün Düşüncesi : Uyuşmazlık; davacı tarafından açılan tam yargı davasının süreaşımı yönünden reddine dair vergi mahkemesi kararının temyizine ilişkin bulunmaktadır.

2577 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde; ilgililerin haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısiyle Danıştay'a ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi, ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususdaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle tam yargı davası açabilecekleri; Bu halde de ilgililerin 11 nci maddesi uyarınca idareye başvurma haklarının saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

Davacının mükellef olmadığı başkasına ait vergi borcundan dolayı kendisine ait malların haczi üzerine açtığı iptal davası lehine sonuçlanmış; iptal kararına karşı yapılan temyiz ve karar düzeltme istemlerinin reddiüzerine en son kararın tebliğinden sonra idareye başvurarak tazminat istemiş, idarenin 60 günlük sürede cevap vermemesi üzerine zımni red tarihinden itibaren 60 günlük dava süresi içinde 24.5.1993 tarihinde tam yargı davası açmıştır.

Vergi mükellefi olmayan, bir başkasının vergi borcundan dolayı uygulanan haciz işlemine karşı açılan dava iptal davası olup; bu davayı vergi uyuşmazlığı, başka bir anlatımla vergi tarh, tahakkuk ve tahsilinden doğma bir dava olarak nitelemek mümkün olmadığından, davacının iptal davasından sonra, yukarıda sözü edilen 12 nci maddenin yollama yaptığı 11 nci maddeye göre idareye başvurmasına bir engel bulunmamaktadır.

Davacının sözü edilen 11 nci maddeye göre yaptığı başvuru sonucu isteminin zımni reddi sonucu açtığı tam yargı davası süresinde olduğundan, davayı süreaşımı yönünden reddeden vergi mahkemesi kararında hukuka uyarlık görülmediği cihetle temyiz isteminin kabulü ile vergi mahkemesi kararının bozulması gerek-

Scanned by CamScanner

tiği düşünülmektedir.

Tetkik Hakimi H.Gül Yılmaz'ın Düşüncesi : Haksız yere malları haczedilen ve bu haciz işlemine karşı açılan davada haczin kaldırılmasına karar verilen davacının bu kararın gereğinin yerine getirilmesi istemiyle idareye yaptığı başvuruya altmış günlük sürede cevap verilmemesi üzerine, otuz günlük süre içinde açtığı dava süresindedir. Çünkü İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında mahkeme kararının yerine getirilmemesi nedeniyle yapılacak başvurularda ilgililere herhangi bir süre öngörülmemiştir. Bu nedenle süre aşımı nedeniyle davayı reddeden mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince gereği görüşüldü:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kararların Sonuçları" başlıklı 28 inci maddesinin 1 inci fıkrasında haciz veya ihtiyatı haciz uygulamaları ile ilgili vergi davalarında vergi mahkemelerince verilen kararlar hakkında, bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edileceği, 3 üncü fıkrasında ise Danıştay,bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemeleri kararlarına göre işlem tesis edilmeyen veya eylemde bulunulmayan hallerde idare aleyhine Danıştay ve ilgili idari mahkemede maddi ve manevi tazminat davası açılabileceği öngörülmüştür.

Dosyadaki dava dilekçesinde bir başka şahsın borçlarından dolayı haksız yere davacıya ait malların haczedildiği, bu haciz işlemine karşı açılan davada mahkemece işlemin iptaline karar verildiği ve bu kararın Danıştay'ın temyiz ve karar düzeltme incelemelerinden geçerek kesinleştiği belirtilmiştir. Davacı, mahkemenin bu kararı gereğince idareye başvurarak zararının tazminini istemiştir. Nitekim 22.2.1993 tarihli ihtarnamede de bu husus belirtilmiş ve kesinleşen vergi mahkemesi kararı uyarınca yapılan haciz işleminin iptal edildiği, haksız ve hukuka aykırı olarak haczedilen malların aynen iadesi, olmadığı takdirde o günkü değerlerinin ödenmesi talep edilmiştir. Bu durumda davacının idareye yaptığı bu başvuru anılan Kanun'un 11 inci maddesinde düzenlenen ilgililer tarafından idari dava açılmadan önce idari işlemin kaldırılması geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem tesisi için yapılan bir başvuru niteliği taşımamaktadır. Buradaki başvuru, mahkemenin kararının yerine getirilmesi istemiyle yapılmış bir başvuru niteliğinde olup, buna ilişkin düzenleme 28 inci maddenin 3 üncü fıkrasında yer almıştır.

İdarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğu ve bu kararları yerine

Scanned by CamScanner

getirmede gecikmemeleri gerektiği Anayasa'nın 138 inci maddesinde de ifade edilmiştir. İdare, aleyhine verilen iptal ve tazminat hükümlerini kendiliğinden yerine getirmek zorundadır. İdarenin mahkeme kararlarını yerine getirmekten kaçınması ne "idari işlem" ne de "idari eylem" olarak nitelendirilemeyeceğinden bu sebeple açılacak tazminat davalarında idari işlem ve eylemlere ilişkin olarak kanunda yer alan süreye ilişkin hükümlerin uygulanması mümkün görülmemektedir. İdarenin mahkeme kararlarını yerine getirmekten kaçınması veya icrada gecikmesi yolundaki davranışı süregelen bir tutumu ifade ettiğinden ve mahkeme kararı zamanın geçmesi ile önemini ve etkisini kaybetmeyeceğinden, bu halin doğurduğu zararların talep ve dava edilmesini bir süreyle sınırlamakta mümkün değildir.

Mahkemelerin iptal kararlarının yerine getirilmesi için mevzuatımızda herhangi bir süre öngörülmemiştir. İptal kararı düzeltme veya yargılamanın yenilenmesi yolu ile kaldırılıncaya kadar, kanuni hakikati ifade ettiğinden ve hatta kanunun da üstünde bir kuvvete sahip olduğundan ne zaman olursa olsun idarece mutlaka uygulanması ve hukuka aykırılığın giderilmesi gerekir. Bu itibarla, iptal kararının yerine getirilmemesi hali ne kadar uzun süre devam ederse etsin bunun idare tarafından yerine getirilmesi sorumluluğu sona ermez.

Bununla beraber, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7 nci maddesinde, dava açma süresi, özel kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gün olduğu belirtilmiştir. Kuşkusuz 28 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yargı kararına göre işlem tesis etmeyen veya eylemde bulunmayan idare aleyhine açılacak maddi ve manevi tazminat davaları da bu sürede açılmak gerekir. Önemli olan husus, bu konuda dava süresinin ne zaman işlemeye başlayacağıdır. 7 nci maddenin ikinci fıkrasının a bendinde bu sürenin, genel olarak, yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden başlayacağı ifade edilmiştir. Yargı kararına göre işlem tesis etmeyen veya eylemde bulunmayan idareye tazminat talebiyle yapılacak başvuru bu sürenin hesabına esas olabilir. Dava süresi, bu başvurunun reddi ya da istediğin reddedilmiş sayılmasını gerektirecek idare davranışından itibaren hesaplanabilir. Bu çözüm İdari Yargılama Usulü Kanununun dava süresi ve başlangıcını düzenleyen hükümlerindeki anlayışa da uygun düşmektedir.

Olayda başkasının borçlarından dolayı davacıya ait mallar haczedilmiş olup, bu haciz işlemine karşı açılan davada haciz işleminin iptaline karar verilmiştir. Yukarıda da değinildiği üzere bu iptal kararının yerine getirilmesinde herhangi bir süre söz konusu değildir. İdare bu kararı er ya da geç yerine getirmek zorundadır. Eğer ilgili idareye başvurarak kararın yerine getirilmesini

Scanned by CamScanner

ve bu nedenle doğan zararının tazminini istemişse, bu başvuru tarihi dava süresinin hesabına esas olabilir. İdarenin bu başvuruya olumsuz cevap vermesi halinde, dava süresi bu bildirimin ilgilisine tebliği tarihinden itibaren başlayacaktır. İdare altmış günlük sürede bir cevap vermez, işlem de tesis etmezse başvuru reddedilmiş sayılacağından, altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde dava açılabilecektir. Davacının zararının tazminini içeren ihtarname 10.3.1993 de idarece tebellüğ edilmiş, altmış günlük sürede cevap verilmesi üzerine otuz gün içinde dava açılmıştır. Bu bakımdan davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından aksi yöndeki mahkeme kararı isabetli görülmemiştir.

Açıklanan nedenle,temyiz isteminin kabulüyle İstanbul 2. Vergi Mahkemesi'nin 18.1.1994 günlü ve E:1993/1576, K:1994/78 sayılı kararının bozulmasına, 13.4.1995 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Scanned by CamScanner